

URBAN SCIENCE.
ENGAGING SCIENCE,
CREATING SUSTAINABLE CITIES
TANULÁSI:TANÍTÁSI MODULOK

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3. SZELLEMI TERMÉK

M1:

HANGOK A VÁROSOMBAN

a „Fenntartható fejlődési cél kihívások a városokban” sorozathoz

urban science

Készült

az Urban Science:

Vonzó természettudomány, fenntartható városok kialakítása
című projektben,

az Európai Unió Erasmus+ programjának társfinanszírozásával

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

In partnership with
UN Environment

Az Európai Bizottság e kiadvány elkészítéséhez nyújtott támogatása nem jelenti olyan tartalom jóváhagyását, amely csak a szerzők véleményét tükrözi, illetve a Bizottság nem tehető felelőssé az abban szereplő információk bármilyen felhasználásáért.

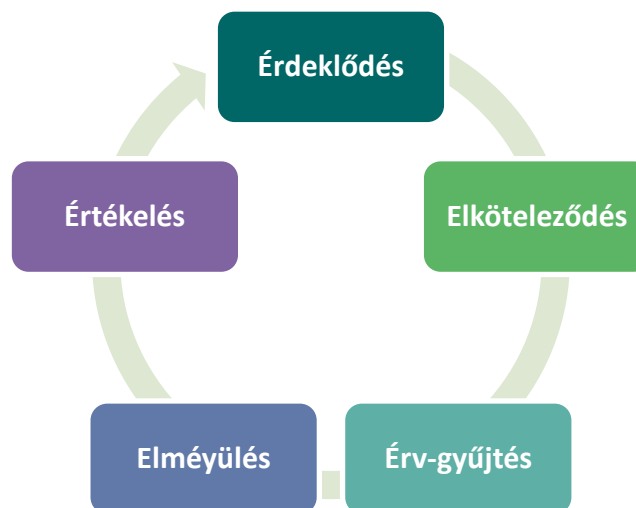
TANULÁSI-TANÍTÁSI MODUL (M1)

HANGOK A VÁROSOMBAN

„Ez a modul sok alternatív lehetőséget kínál, és élveztem, hogy különböző csoportokban kísérleteztem velük. Altérképezés mint eszköz érdekes kontextust nyújt, bár egyes tanulócsoporthoz erősebb támogatásra lehet szükségük egy minőségi tudományos projekt megvalósításához..”

(Mónika, természettudományi szakos tanár)

A modul tevékenységei a tanulási ciklus 5E modellje szerint épülnek fel.

Kapcsolódó fenntartható fejlődési célok (SDG-k):

- Erős kapcsolat: SDG 3: Egészséges élet és jólét biztosítása korosztálytól függetlenül mindenkinek, SDG9: Ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, inkluzív és fenntartható iparosítás elősegítése és az innováció ösztönzése, SDG11: Befogadó, biztonságos, ellenállóképes és fenntartható városok és egyéb települések kialakítása, SDG12: Fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakítása
- Kapcsolat: SDG15: A szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának elősegítése, fenntartható erdőgazdálkodás, sivatagosodás megfékezése, a talaj állapotromlásának megállítása és visszafordítása, a biológiai sokféleség eltűnésének megfékezése

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

Ez a modul akár külön, akár a Vissza a jövőbe: Éghajlatváltozás modul által bevezetett kerettörténeten belül használható. A játékosítás (gamifikáció) pontszáma olyan javaslat, amelyet a tanárok módosíthatnak az általuk ekötérbe helyezett pedagógiai forgatókönyv szerint.

Bevezetés

Ennek a modulnak a kiindulópontja az, hogy a városban minket körülvevő hangok (hangok, fröccsenések, zajok, zörgések) zavaróak vagy azok lehetnek, mégis, ha odafigyelünk, izgalmasak és érdekesek is, ezért érdemes megvizsgálni őket.

Amíg a tanulók hangokat térképeznek fel, megismerik a hangok tudományos hátterét, és megismerkednek néhány adattal arról, hogy a hangok hogyan befolyásolják az állatokat és az embereket. Végül ízelítőt kapnak a hangokkal való művészi munkamódszerről.

Alternatív megoldásként a szakértői mozaik helyett ez a modul egy kevert környezetű webquestté is átalakítható.

Tanulási célok

- a tanulók figyelmének felhívása a hangok elentőségére az általuk lakott vagy tanulmányozott városban
- a tanulók figyelmének felhívása arra a tényre, hogy a városban zajló hangoknak különböző hatásai és következményei vannak a különböző fajokra és a város emberi populációjának különböző csoportjaira nézve
- a tanulók tudatosítása arról, hogy a várostervezés konszenzus keresését vagy kompromisszumok megkötését jelenti, és összetett gondolkodást foglal magában, figyelembe véve a nagyon eltérő nézőpontokat és a sokféle igényt
- megoldások keresése a zajszennyezés kezelésére
- megoldások keresése a zajszennyezés kiküszöbölésére vagy minimalizálására
- a természettudományos kompetenciák fejlesztése: adatgyűjtés, adatfeldolgozás, adatok összehasonlítása, ok-okozati kapcsolatok felismerése és alkalmazása
- kognitív képességek fejlesztése a szociális vizsgálati kompetenciákban: problémamegoldás, kritikai gondolkodás, kreativitás
- kommunikációs vizsgálati kompetenciák fejlesztése: bizonyítékokon alapuló állítások kialakítása és véleménynyilvánítás, eredmények közlése
- állampolgári kompetencia elemek fejlesztése a fenntarthatósági kompetenciákban: felelősség, polgári részvétel, transzdiszciplinaritás, ügynökség
- digitális kompetenciák alkalmazása (zajok gyűjtésében és munkájában)

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

- idegen nyelvi kompetenciák alkalmazása (adatgyűjtésben: lehetőség)a tanulók figyelmének felhívása az éghajlatváltozásra

Tanulási eredmények

- a tanulók felismerik a hangok jelentőségét a mindennapi életben
- a tanulók ágenciát mutatnak abban, hogy megoldásokat keressenek a városuk zajterhelésének kezelésére
- a tanulók ismereteket szereznek a hangokról (fizika: hullámok)
- a tanulók ismereteket szereznek a hallásról (biológia: fül-anatómia és fiziológia, agy)
- a tanulók ismereteket szereznek a zajszennyezéssel összefüggő népesség- és viselkedésváltozásokról (biológia: evolúció, ökológia)
- a tanulók információkat szereznek a zajvédelemről
- a tanulók gyakorolják a térképek használatát
- a tanulók gyakorolják a tudományos adatokkal való munkát
- a tanulók empátiát alakítanak ki másokkal
- a tanulók ügynökséget fejlesztenek a fenntarthatóság érdekében
- a tanulók felelősséget fejlesztenek a zajszennyezés iránt

A tevékenységek időkerete

180 perc (4 x 45 perc)

A tevékenységek leírása

(az 5E modell szerint)

Érdeklődés

Bevezetés:

Még mindig S. városban vagyunk. (Bármilyen városnevet lehet használni, akár még a valósat is, ahol tanulnak.) Ha a csapatok ma jól dolgoznak, a város tehet egy lépést a fenntarthatóvá válás feléHa nem sikerül, minden marad úgy, ahogy a munkánk elején volt.

(A csapatok ugyanazok lehetnek az egész Urban Science tanulási folyamat során: ebben az esetben a kerettörténet játék részeinek egyes egyedi pontjai összeadva adják a csapatpontokat.)

Történet:

Ma egy pillantást vetünk a városra, milyen volt a 2020-as évek, ha már egyszer itt ragadtunk. A csapatoknak fel kell térképezniükaz iskola körüli zajokat. Vigyázat: néhány valóban furcsán

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

hangozhat a 2130-as fülünk számára. Emlékeztetnem kell Benneteket arra a tényre, hogy a kiborgok rendkívül ritkák voltak a 2020-as években, ezért mindannyian az akkori tanulók úgynevezett okostelefonjait fogjuk használni.

A tanulók kis csoportokban dolgoznak. A tanár őket, hogy tegyenek 15 perces sétát egy korábban megbeszélt útvonalon, és rögzítsék a zajokat. Ez lehet az óra előtti feladat is, vagy a tanulók hangfelvételeket készíthetnek az iskolába menet és visszafelé stb. – 15 perc

A tanulók felvételeket hallgatnak, és a térképen azonosítják a zajok pontos helyét. Emellett hangulatjeleket (boldog és szomorú arcokat) adnak hozzá, hogy jelezzék a különböző zajokat a térképeiken. – 20 perc

Elköteleződés

Történet:

Mit gondoltok, milyen kérdéseitek lennének a 2020-as évek diákjai számára a hallottak alapján?

A tanulók megosztják a zajtérképüket az osztályban, és kérdéseket fogalmaznak meg a térképekkel kapcsolatban (pl. felírják azokat egy papírra). Készítenek egy listát a kérdésekről, majd kategorizálják őket (pl. ragasztógyurma és fal / tábla használatával) „természettudomány”, „fenntarthatóság” vagy más kérdések alapján. Megrajzolják a Venn-diagramot. (Ugyanez lehetséges számos digitális alkalmazásban is.) – 10 perc

Érv-gyűjtés

Történet:

Van néhány jó kérdésünk. Fedezzük fel, hogyan magyarázta a 2030 előtti természettudomány a zajokat. A 2030 előtti természettudományi tankönyvek néhány szövegével fogunk dolgozni: azokkal a dolgokkal, amelyeket a diákok tanulásának támogatására használtak.

A tanulók szakértői mozaikban dolgoznak (pl. <https://urbanscience.blog/>), és információkat szereznek arról, hogyan lehet tudatosan leírni a zajokat, és mi okozhatja a zavart vagy elragadóvá az embereket (például: <https://www.nkp.hu/>). Megtalálják az olyan definíciókat, mint a frekvencia, amplitúdó, küszöbhatár, szélsőséges, valamint a hallás és a hang feldolgozásának mechanizmusa az emberi agyban. A tanulók mozognak az egyes szakértői mozaik csoportok között. – 45 perc

Elmélyülés

Történet:

Most hadd mutassak meg néhány kutatási eredményt abból az időből.

A tanulók megfigyelik az énekes madarak viselkedési változásainak adatait a városokban (pl. feketetergő énekmintája - éjszaka énekelnek, a galléros légykapók dallam frekvenciája megváltozik a városokban stb.), A tanulók reflektálnak az eredeti csapataik eredményeire (minden szakértői mozaikból egy-egy taggal) csoportmunkában – 10 perc.

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

**URBAN SCIENCE.
ENGAGING SCIENCE,
CREATING SUSTAINABLE CITIES**
TANULÁSI:TANÍTÁSI MODULOK

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Példák:

tudományos cikk: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0960982206023086>

Nature ismeretterjesztő: <https://www.nature.com/scitable/blog/accumulating-glitches/some-city-birds-are-changing/>

tudományos blog: <https://ecologicablog.wordpress.com/2015/02/19/urbanisation-is-changing-the-way-birds-sing/>

<https://centauriweb.hu/madarakrol/madarakrol-mindenkinek/evolucio-hasado-rigo/>

ismeretterjesztő: <https://www.haziallat.hu/madar/viselkedes/civilizacios-zaj-kihatasa-a-madarhangra/3764/>

<https://www.mme.hu/magasabban-enekelnek-a-madarak-a-varosi-zajban>

<https://ng.24.hu/tudomany/2016/12/18/a-varosi-feny-es-zajszennyez-es-hatasa-madarakra/>

<https://www.nyest.hu/hirek/a-madarak-tuleneklik-a-varosi-zajt>

Adatbázis: <https://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazu-turmer>

Kiegészítő: <https://magyarnarancs.hu/tudomany/nagyvarosi-termeszetbuvar-feketerigo-58893>

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0021_Kornyezetinformatika/ch05s07.html

Érdekesség: <http://www.matud.iif.hu/2011/08/05.htm>

<http://mindenamihallas.hu/blog/allatvilag/hogyan-alkalmazkodnak-egyes-bekak-a-kozlekedesi-zajokhoz.html>

<http://mindenamihallas.hu/blog/allatvilag/nem-csak-a-zaj-miatt-enekelnek-maskent-a-varosi-madarak.html>

A tanulók adatokat és híreket keresnek vagy olvasnak el a városokban élő emberekkel és a zajjal kapcsolatban, és TPS módszerrel (think-pair-share.

<https://urbansciencedotblog.wordpress.com/2020/07/21/tps-think-pair-share/>) osztják meg gondolataikat a csapataikon belül. – 10 perc

Történet:

Adjunk néhány tanácsot arról, hogy mit lehetne tenni a zaj csökkentése érdekében. Vigyázat, nem ismerik az összes technológiát, amely 2130-ban elérhető.

A csapatokban résztvevő hallgatók megoldásokat találnak a zajvédelemre. Például: védőfalak, útfelület megváltoztatása, fák vagy cserjék ültetése, körforgalom a lámpák helyett, a forgalom racionalizálása stb.

Kis csoportokban terveznek zajvédelmet városaik egyes részein. Megállapításukat a csoport térképén mutatják be. – 40 perc

Példa Malmöből (angolul és svédül): <https://soundear.com/2016/09/20/reduce-noise-levels-in-cities/>

Zajtérképek: <https://zajterkepek.hu/index.html>

Rövid példák: <https://newcities.org/blog-combating-urban-noise-echikson/>

<https://www.planetizen.com/blogs/96881-why-we-need-reduce-noise-levels-cities>

Példa tudományos cikk adataira:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0003682X17300270>

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

In partnership with
UN Environment

URBAN SCIENCE.
ENGAGING SCIENCE,
CREATING SUSTAINABLE CITIES
TANULÁSI:TANÍTÁSI MODULOK

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Doktori értekezés:

https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/130448/BarosZ_disszert%C3%A1ci%C3%B3_d ea.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Értékelés

Mit gondoltok, hogyan érzékelték akkoriban a zajokat maguk körül?

A tanulók a zajok feldolgozásának művészi módjait hallgatják (pl. John Cage: 4'33"). Rövid megbeszélés után a csoportokat felkérjük, hogy készítsenek művészi állásfoglalást a rögzített zajok segítségével. – 20 perc

Végül, a tanulók elgondolkodnak a zajokkal kapcsolatos gyakorlati, természettudományos és művészi megközelítések hasonlóságain és különbségein. – 10 perc

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

In partnership with
UN Environment

Változatok a modulra

1. változat

Hangok a városban – az iskolából indulva

Érdeklődés

A tanár az iskola hangfelvételeit mutatja. A tanulók meghallgatják és kitalálják a felvétel készítésének idejét és a pontos helyet, majd megpróbálnak minél több zajt azonosítani. - 5 perc

Kis csoportokban vitatják meg az iskola zajait, majd csoportonként egy-egy mondatban jeleznek vissza az osztálynak. - 10 perc

Elköteleződés

A tanulók kis csoportokban dolgoznak. Megkérik őket, hogy tegyenek egy 15 perces sétát az iskolában, és rögzítsék a zajokat. Ennek során az alkalmazások segítségével megjelölik a zajok pontos helyét, és boldog / szomorú zajtérképeket készítenek. - 15 perc

A tanulók megosztják a zajtérképüket az osztályban, és kérdéseket fogalmaznak meg a térképekkel kapcsolatban (pl. felírják őket egy papírdarabra). Készítenek egy listát a kérdésekről, majd kategorizálják őket (pl. ragasztócsurra és fal / tábla használatával) „tudomány”, „fenntarthatóság” vagy más kérdések alapján. Megrajzolják a Venn-diagramot. - 10 perc

Érv-gyűjtés

A tanulók csapatban dolgoznak, hogy digitális tankönyvek segítségével válaszokat találjanak a különféle kérdéscsoportokra. (Ez a rész lehet otthoni előkészítő / házi feladat is.) - 30 perc

A csapatok az egész osztálynak beszámolnak. (Alternatív megoldásként információs táblákat / projektfalakat / wiki bejegyzéseket készítenek az előző lépésben - különösen, ha ez egy otthoni előkészítési szakasz -, majd megosztják és megvitatják ezeket az órán.) - 20 perc

Elmélyülés

A tanulóknak megmutatják az énekes madarak viselkedési változásainak adatait a városokban (pl. feketerigók énekmintája - éjszaka énekelnek, a galléros légykapók dallam frekvenciájának változásai a városokban stb.), A tanulók reflektálnak a megállapításokra. - 10 perc.

Néhány forrás:

<https://www.countryfile.com/wildlife/loud-aeroplane-noise-found-to-cause-aggression-in-birds/>

<https://www.nature.com/scitable/blog/accumulating-glitches/some-city-birds-are-changing/>

<https://ecologicablog.wordpress.com/2015/02/19/urbanisation-is-changing-the-way-birds-sing/>

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0960982206023086>

A tanulók A diákok adatokat és híreket keresnek a városokban élő emberekkel és a zajokkal kapcsolatban, és megoszthatják azokat TPS módszerrel. - 10 perc

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

Azután feltérképezik a zajvédelem megoldásait. Például: védőfalak, úttestek cseréje, fák vagy cserjék ültetése, körforgalom a lámpák helyett, a forgalom racionalizálása stb.

Kis csoportokban terveznek zajvédelmet városuk egyes részein. Megállapításukat a csoport térképén mutatják be. - 40 perc

Értékelés

A tanulók a zajok feldolgozásának művészi módjait hallgatják (pl. John Cage: 4'33"). Rövid megbeszélés után a csoportokat felkéri, hogy készítsenek művészi állásfoglalást a rögzített zajok segítségével. – 20 perc

Végül, a tanulók elgondolkodnak a zajokkal kapcsolatos gyakorlati, természettudományos és művészi megközelítések hasonlóságain és különbségein. – 10 perc

2. változat

Hangok a városban: az állatok visszavágója

1. szerepjáték változat

Érdeklődés

A tanulók szerepkártyákat kapnak, amelyeken különböző állatfajok szerepelnek: ezek lehetnek népszerű városi háziállatok (macska, kutya), más városi fajok (feketerigó, tücsök): annyiféle fajnak kell lennie, ahány csoport várhatóan később a Felfedezés szakaszban. Úgy tűnik, hogy a 4 vagy 5 fős csoportok jól működnek. A tanár bemutatja a történetet: ezek az állatok egy városban élnek. A tanár felvázolja a várost annak a valódi városnak az alapján, amelyben élnek. A tanár a város nagy térképét helyezi el az osztályteremben. Egy nap úgy döntenek, hogy azonos fajú szövetségeseket keresnek, hogy felfedezzék, ha más is hasonlóan érzi magát, mint a városuk zajai. A tanulókat felkéri, hogy készítsék el szerepkártyájukat. - 10 perc

A tanulók csoportosan (macskák, kutyák, feketerigók, tücsök stb.) beszélgetnek: bemutatkoznak. A csoportok megfogalmazzák hipotézisüket arról, hogyan viszonyulnak a városuk zajához. Útvonalat terveznek a bizonyítékok összegyűjtésére. - 15 perc

Elköteleződés

A történet folytatódik. Az állatok kimennek, hogy ellenőrizzék, hogy társaik miként érzékelik a zajokat a kedvenc és a legutáltabb helyeken. A diákok ugyanabban a csoportban dolgoznak. Megkérik őket, hogy tegyenek egy 15 perces sétát egy (korábban tárgyalt) útvonalon, és rögzítsék a zajokat. - 15 perc

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

Érv-gyűjtés

Azután visszatérnek, és úgy döntenek, hogy szövetségeseket keresnek, majd a városban élőkhez fordulnak, hogy lobbizhassanak az ügy érdekében, hogy javítsák a várost az igényeiknek megfelelően. Ezek az állatok tudják, hogy az emberek nem gondolják túl magasra intelligenciájukat, ezért úgy döntenek, hogy meglepetést okoznak rájuk vonatkozó tényadatok összegyűjtésével. A diákok ugyanazokban a csapatokban dolgoznak, és tudományos bizonyítékokat gyűjtenek arról, hogy ezek a fajok hogyan hallanak, milyen zajokat érzékelnek és hogyan, milyen ökológiai szükségleteik vannak. Ennek során a hangokkal (fizika) kapcsolatos kérdéseket is gyűjtenek, és vitatják hipotézisüket. Az állatoknak van esélyük: konzultálhatnak egy fizikussal, aki forrásokat biztosít számukra. - 35 perc

A csoportok boldog / szomorú zajforrásokat ábrázolnak a közös nagy térképen (öröm-bánat térképezéssel), majd megnézik és megvitatják, hogy mely csoportok lehetnek szövetségesaik bizonyos esetekben. - 15 perc

Elmélyülés

Ezután az állatcsapatok megtervezik álomvárosukat. Eldönthetik, hogyan vegyék figyelembe az emberek igényeit és miért. Eközben felfedezik a zajvédelem megoldásait. Például: védőfalak, útfelületek cseréje, fák vagy cserjék ültetése, körforgalom a lámpák helyett, a forgalom racionalizálása stb. - 40 perc

Felkéri a csapatokat, hogy megvitassák, hogyan kell átalakítani a várost az igényeiknek megfelelően, és hogy konszenzusra jussanak, amelyet bemutathatnak a város emberi vezetői számára. - 20 perc

Értékelés

A csapatok közösen elkészítik a várostervet, és megvitatják a projekt fő kihívásait. - 20 perc

Végül a tanulók elmélkednek arról, hogy a nézőpontok sokfélesége miként jelenthet kihívásokat a várostervezésben. - 10 perc

Javaslatok további olvasmányokra

Desmond Morris (1995): Az állati jogok szerződése, Európa Kiadó

A középkorban az állatokat még a városi bíróságokhoz is beidézték vallomásra. Hogyan zajlana ez a fenti szerepjáték esetében?

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

3. változat

Hangok a városban: biológiai sokféleség kihívás

2. szerepjáték változat

Alapvetően ugyanaz, mint a szerepjáték 1. változatában, de azzal a különbséggel, hogy a tanulók egyedi szerepkártyákat töltenek ki, és ezek a szerepek valódi sokféleséget képviselnek: városi háziállatok, városi haszonállatok, rovarok, madárfajok, különböző korosztályú polgárok (csecsemőtől idős emberekig) és csapatokat alakítanak ki az általuk lakott városrész alapján. Az elköteleződés és érv-gyűjtés szakaszban egéni munkában gyűjtenek információkat, és először a saját csapatukkal, majd az egész osztállyal megosztják azokat. Az elmélyülés szakaszában a kihívás a városrész megtervezése, majd a csapatok megnézik, hogyan illeszkednek ezek a tervek, megbeszélik, hogy ez egész városként működik-e. Az értékelés részben az eredményekről és a folyamatról először a szerepük szempontjából, majd a személyes szempontjukból gondolkodnak arról, hogy a csapatmunka, a plenáris részek és az egyéni hozzájárulások hogyan befolyásolták a tanulási folyamatot.

4. változat

Szagok a városban

Ez a változat úgy szerveződik, mint a hangokat feldolgozó változatok bármelyike, de a tanulók bevezetésként szagokkal kapcsolatos tapasztalatoknak vannak kitéve, majd szagtérképeket készítenek és információkat gyűjtenek az illatokról, a levegő minőségéről, a levegőszennyezésről, és kidolgozási kihívásként figyelmet szentelnek egy területnek, amelynek jellegzetes szaga van.

Note: Sok tantervben a szaglás kevésbé hangsúlyos, mint a látás, és kémiából is inkább a középiskolai szint felett foglalkoznak a szagokkal – a fizika hangokkal kapcsolatos alapismeretei jobban megfelelnek a középiskolás tudásszintjének és a tantervi előírásoknak.

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

Források

Öröm-bánat térkép: <https://www.youtube.com/watch?v=0TiTkJGfBTs>

Madarak énekési mintázata:

http://tbuvar.hu/fooldal/2016pdf/TB_2016_05_OK_digitalis_oldalankent.pdf

<http://centauriweb.hu/madarakrol/madarakrol-mindenkinek/evolucio-hasado-rigo/>

http://epa.oszk.hu/02900/02930/00042/pdf/EPA02930_elet_es_tudomany_2013_42.pdf

Győri példa zajkezelésre : http://innovacio.gyor.hu/data/files/kozgyulesek/1_mell_gyr_zajtrkp.pdf

Győr zajtérképe: http://innovacio.gyor.hu/cikk/strategiai_zajterkep.html

A hang szabadsága. John Cage a vasfüggöny mögött

<http://www.ludwigmuseum.hu/site.php?inc=kiallitas&kiallitasId=805&menuId=44>

John Cage 4'33": <https://www.youtube.com/watch?v=zY7UK-6aaNA>

Sample graphs

Grafikonok haladó csoportoknak, differenciált csoportmunkához (4 csoport a különböző ábrákhoz):

Forrás: [Slabbekoorn, H., Boer-Visser, A. \(2006\)](#). Cities Change the Songs of Birds. Current Biology, Volume 16, Issue 23,5 December 2006, pp. 2326-2331, retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.cub.2006.10.008> (2020.01.03)

1. ábra A széncinege énekének változata a városi és erdei területeken

(A és B) Versengés az akusztikus városi térért:

- városi zajba ágyazott széncinege dal, amelyet a franciaországi Párizsban, az Eiffel-torony alatt található területen rögzítettek
- felvétel a Buckingham-palota melletti területről, London, Anglia.

Ez a két szonogram, az (A) és (B), zajos felvételek, és a felvételek összes hangját is ábrázolják, ellentétben a (C) - (L), amelyek kiváló minőségű felvételek, amelyeket ezen felül megtisztítottak a háttérzajtól és a túlzott visszhangok a széncinege dallamok jellegzetességeinek optimális megjelenítéséhez.

(C és D) Páratlan városi daltípusok:

- (C) egynótás daltípus (négy ismételt kifejezés) Londonból, és
- (D) Rotterdamból, Hollandiából származó 16 hangos daltípus (egy mondat).

(E – H) A városi és az erdei daltípusok közötti eltérés:

- (E) tipikus kéthangú daltípus (négy ismételt kifejezés) Brüsszelből, és
- (F) kéthangú daltípus (két ismételt kifejezés) a belgiumi Rivierából;
- (G) tipikus háromhangú daltípus (két ismételt kifejezés) Prágából, és
- (H) háromnótás daltípus (két ismételt kifejezés) a cseh Kolin Forestből.

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

URBAN SCIENCE.
ENGAGING SCIENCE,
CREATING SUSTAINABLE CITIES
TANULÁSI:TANÍTÁSI MODULOK

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ezek a példák a minimális gyakoriság (vékony sárga vonal) és a kifejezés első hangjának (alatta vastag, rövid, sárga vonallal jelölt) lehetséges eltéréseit mutatják be (piros nyilak). A városi madarak sietve énekelnek magasabb hangmagasságban.

(I – L) Akusztikus hasonlóság a megosztott daltípusok között a város-erdő párokon belül:

- Kétnótás daltípus (két kifejezés) Londonból és
- (J) nagyon hasonló a Thetford Forestből;
- (K) egy másik kéthangú daltípus (két kifejezés) Párizsból, és
- (L) egy nagyon hasonló fontainebleau.

A páronkénti összehasonlítások nem mutattak ki szignifikáns élőhelyfüggő különbségeket (kék nyilak) a minimális gyakoriságban (vékony sárga vonal), a kifejezés első hangjának időtartamában (alatta vastag rövid sárga vonallal jelölve) vagy bármely más spektrális és időbeli mérések. Ugyanazokat a daltípusokat énekelik a különböző élőhelyeken, ugyanazon a hangmagasságon és azonos sebességgel.

Megjegyzés:

A csoportoknak hasonló feladataik vannak, de a 2. és 4. csoport valamivel egyszerűbb kihívásokat kap, mint a többi.

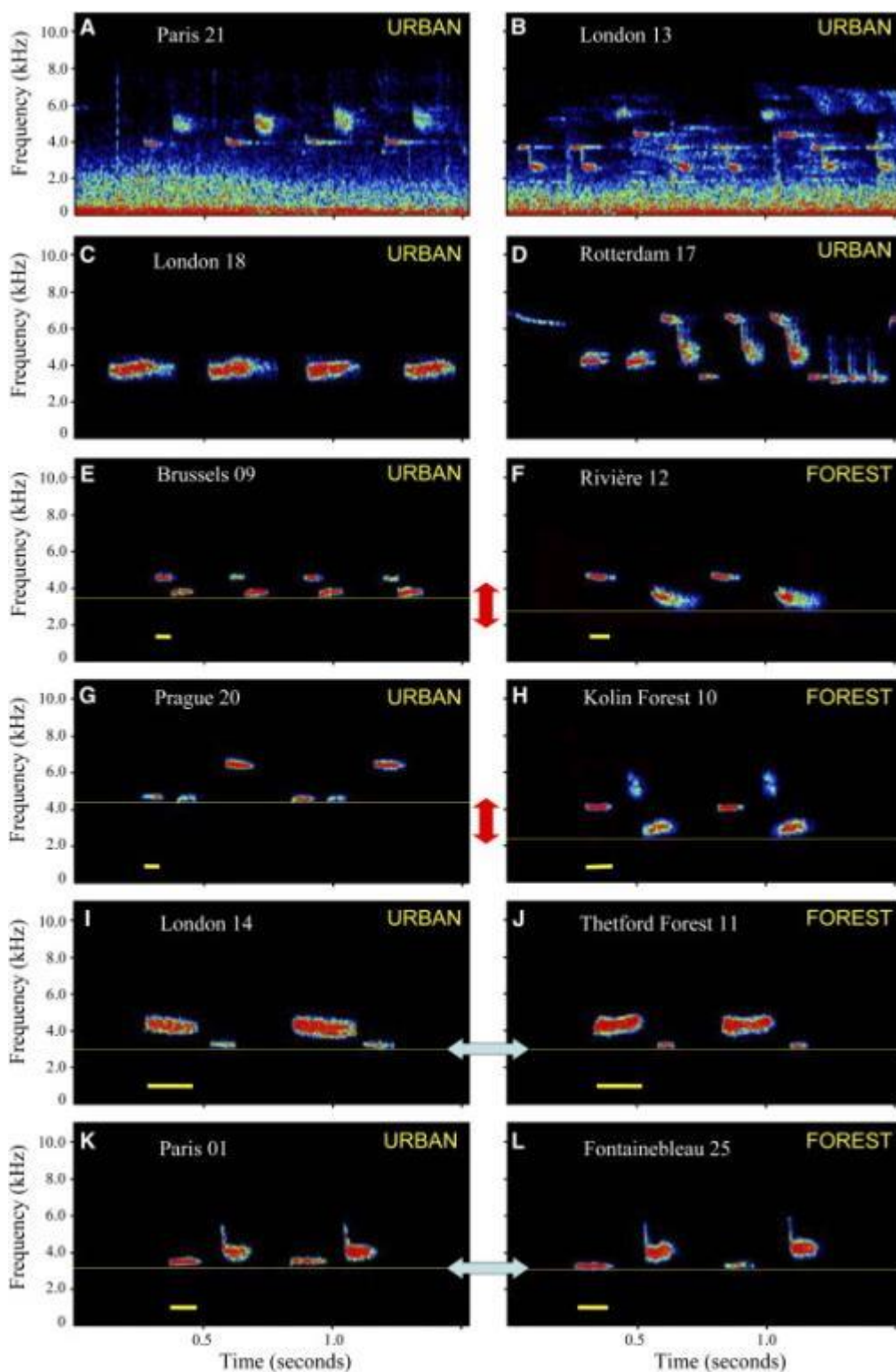
Minden hangfájl és grafikon letölthető a cikkből a következő címen:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0960982206023086#fig1>

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

In partnership with
UN Environment

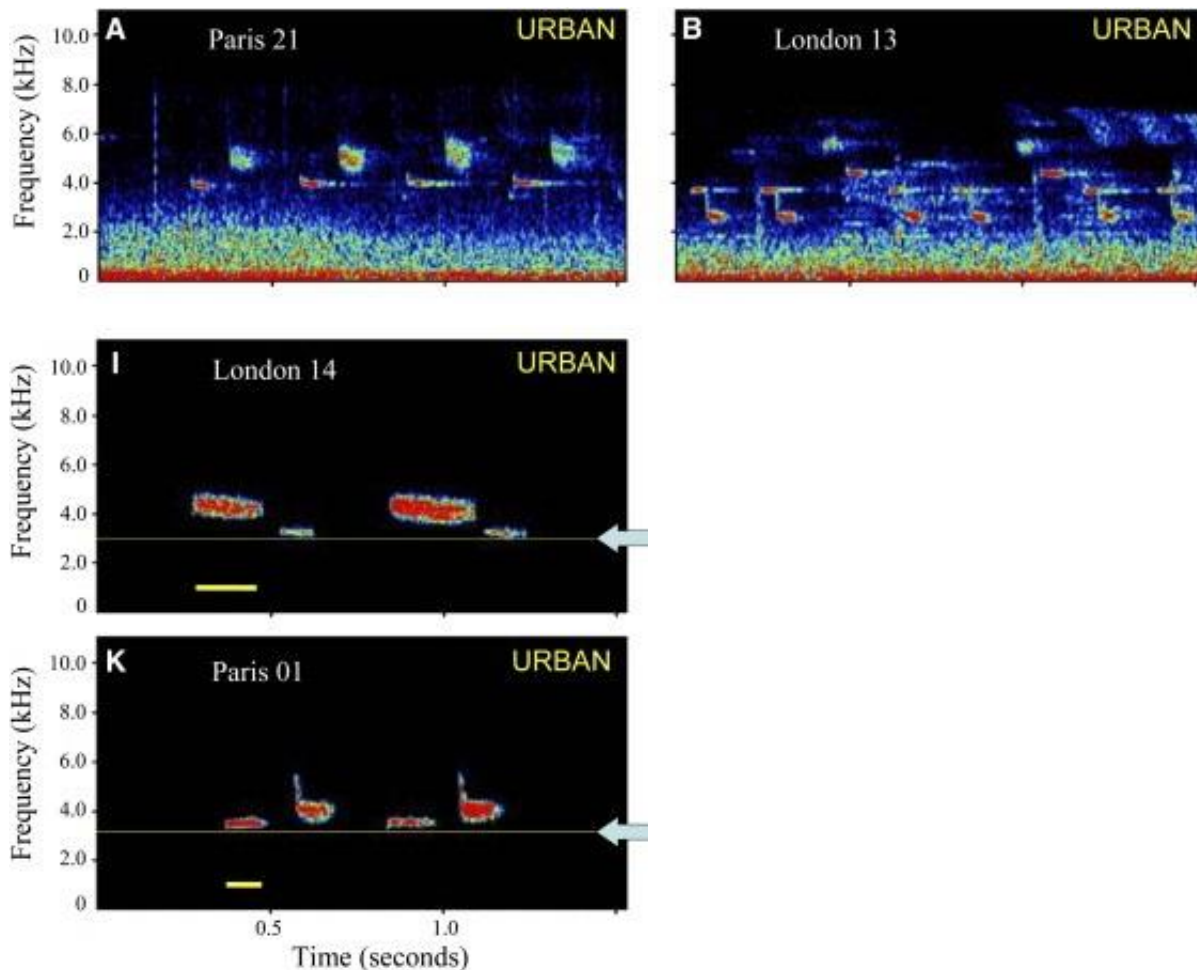

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

1. csoport

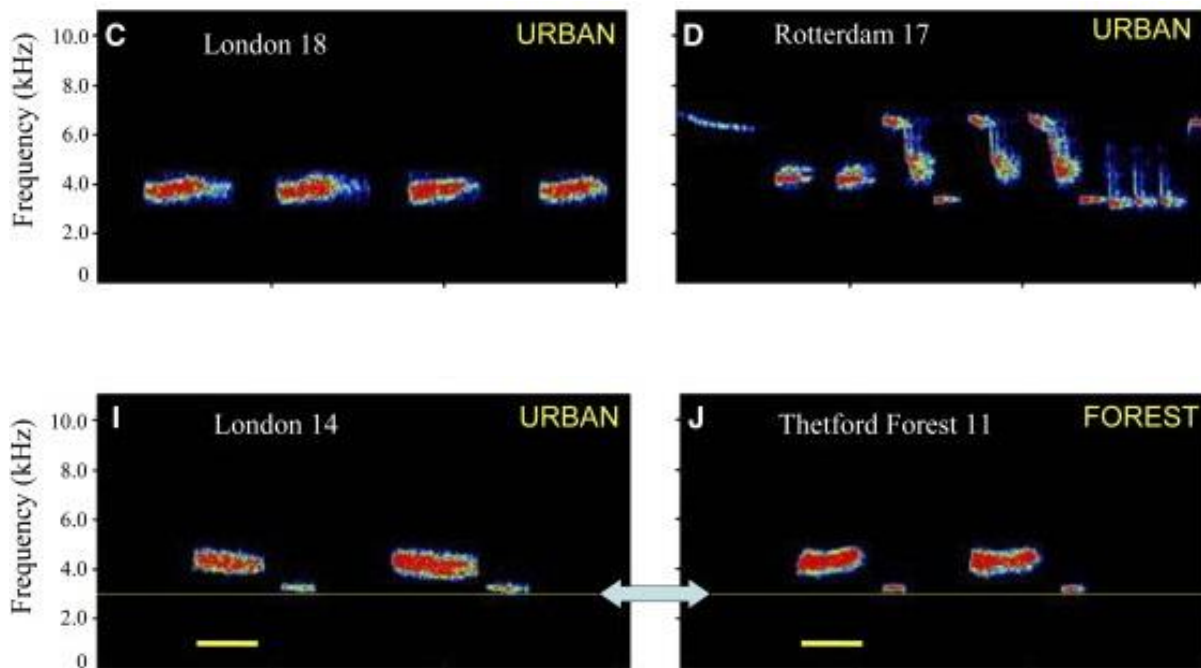

2. csoport

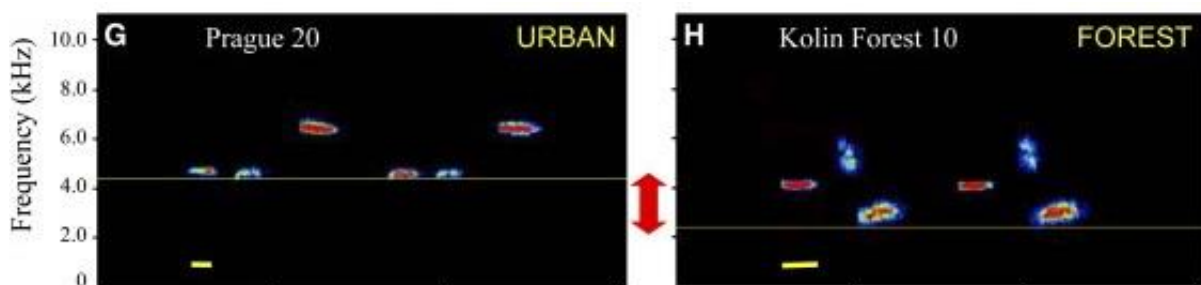

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

3. csoport

4. csoport

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

Grafikonok haladóknak, azonos grafikonok mindenkinek:

Forrás: [Slabbekoorn, H., Boer-Visser, A. \(2006\).](#) Cities Change the Songs of Birds. Current Biology, Volume 16, Issue 23,5 December 2006, pp. 2326-2331, retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.cub.2006.10.008> (2020.01.03)

2. ábra A széncinege dalának különbségei a városi és az erdei területek között (

A) Mind a tíz város-erdő pár népszerűségi értéke következetes spektrális elmozdulást mutat a minimális frekvenciában (F_{min}): minden városi helyszínen magasabb a minimum, mint az erdős megfelelőnél.

(B) A minimális frekvencia a hangok számától függően változik, és az élőhelytől függő spektrális divergencia a hangok számától függetlenül megmarad (a 613 daltípus több mint 85% -a két, három vagy négy hangból áll). A négyzetek a városok daltípusait, a háromszögek pedig az erdőből származó dalokat jelölik. A hibaszávok jelentése $\pm$ standard hiba.

(C) A minimális frekvencia korrelál egy pár helyei között, anélkül, hogy erős, nagyobb léptékű földrajzi mintázatú lenne a távolságtól való elszigeteltség. A város-erdő párokat a grafikonon a város neve jelöli. A bal felső sarokban meghatároztuk a város-erdő párok egyenlő értékeinek sorát.

(D) Mind a tíz város-erdő pár népszerűségének következetes eltérései vannak a dal első hangjának időtartamában (DUR) is: minden városi helyszín rövidebb hanghosszúságú, mint az erdei hely.

(E) Az első hang időtartama a hangjegy számától függően változik, de az élőhelytől függő időbeli eltérés továbbra is egyértelmű marad, különösen a jelentős mintanagyságú hangjegyek esetében. A négyzetek a városokból származó daltípusokat, a háromszögek pedig az erdőből származó dalokat jelölik. A hibaszávok jelentése $\pm$ standard hiba.

(F) Az első hang időtartama nincs összefüggésben egy pár helyei között, és nincs nagyobb léptékű földrajzi szerkezet sem. A város-erdő párokat ismét a város neve jelöli. A jobb alsó sarokban meghatároztuk a város-erdő párok egyenlő értékeinek sorát.

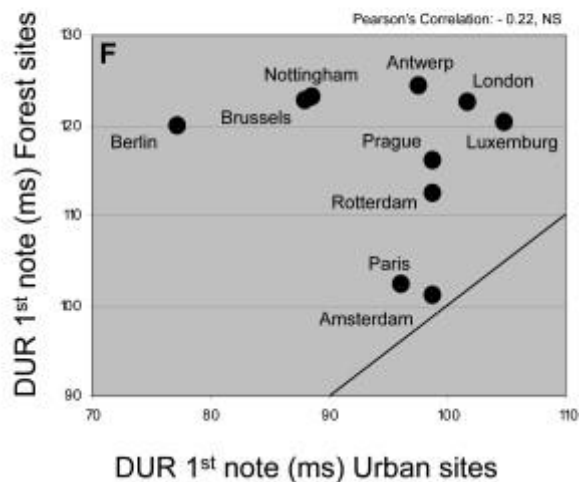
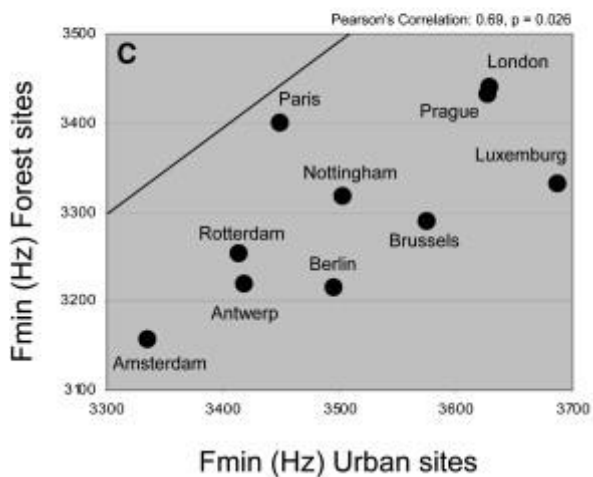
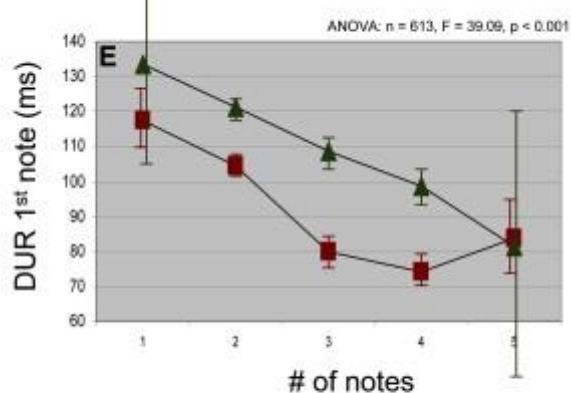
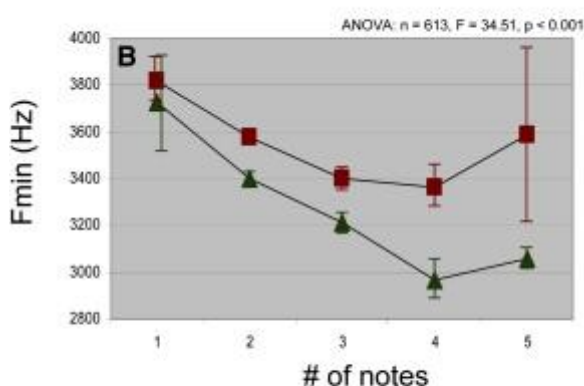
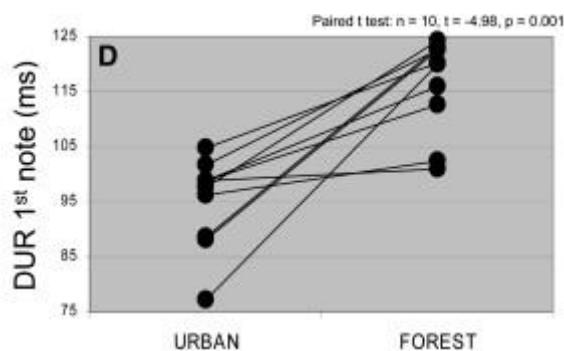
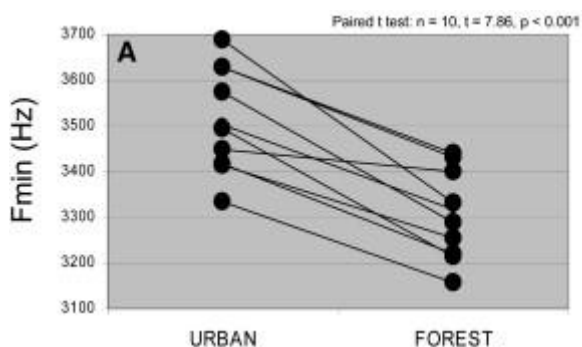
NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

URBAN SCIENCE.
ENGAGING SCIENCE,
CREATING SUSTAINABLE CITIES
TANULÁSI:TANÍTÁSI MODULOK

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

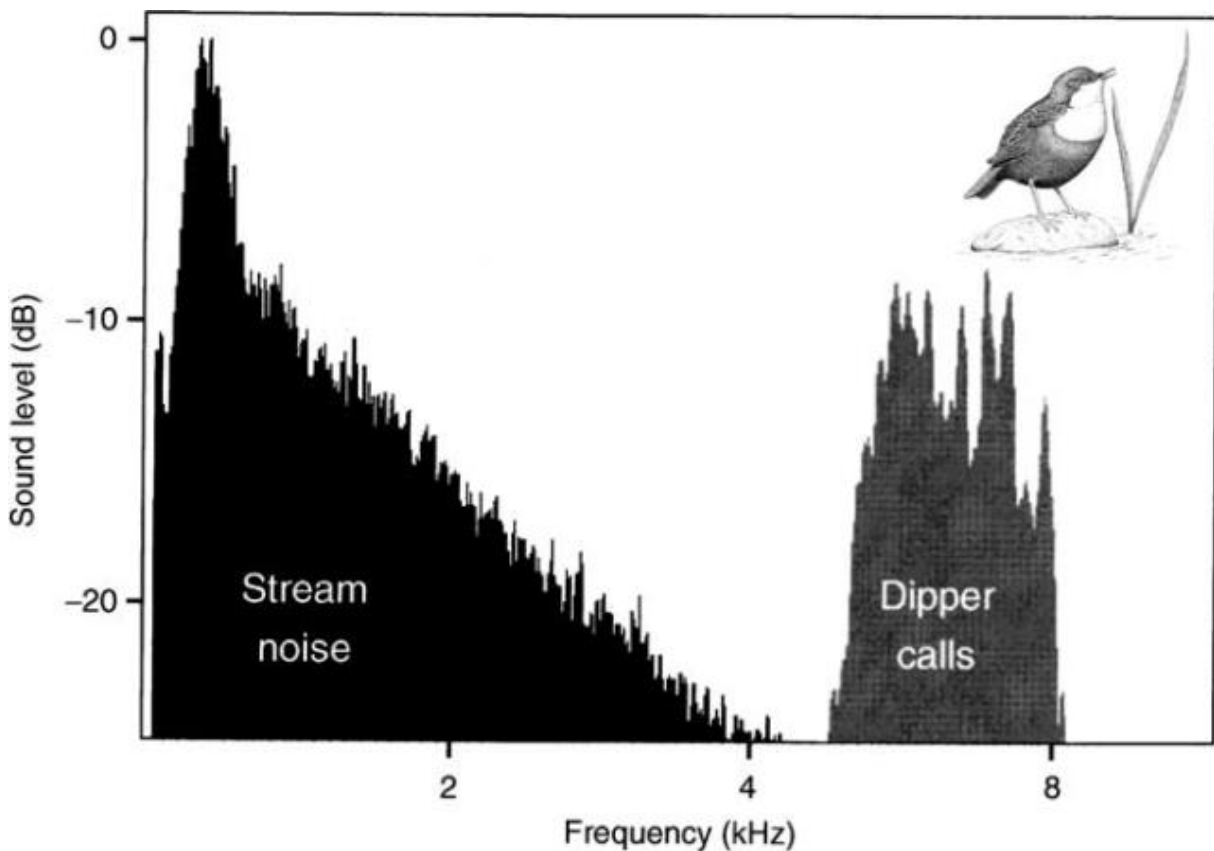

Grafikonok kezdőknek

1. ábra. A zajos folyamatokhoz közel eső vízirigók nagyobb frekvencián énekelnek, mint a háttérzaj, így dalaik hallhatóak (Brumm és Slabbekoorn, 2005)

Forrás: <https://ecologicablog.wordpress.com/2015/02/19/urbanisation-is-changing-the-way-birds-sing/>

Brumm, H. (2004). The impact of environmental noise on song amplitude in a territorial bird. Journal of Animal Ecology, 73 (3), 434-440 DOI: [10.1111/j.0021-8790.2004.00814.x](https://doi.org/10.1111/j.0021-8790.2004.00814.x)

Megjegyzés: A hivatkozott cikkből származó egyéb, tudományos adatok és grafikonok szintén felhasználhatók, és a weboldalról Power Point formátumban letölthetők, megfelelő hivatkozással:

<https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.0021-8790.2004.00814.x>

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

In partnership with
UN Environment

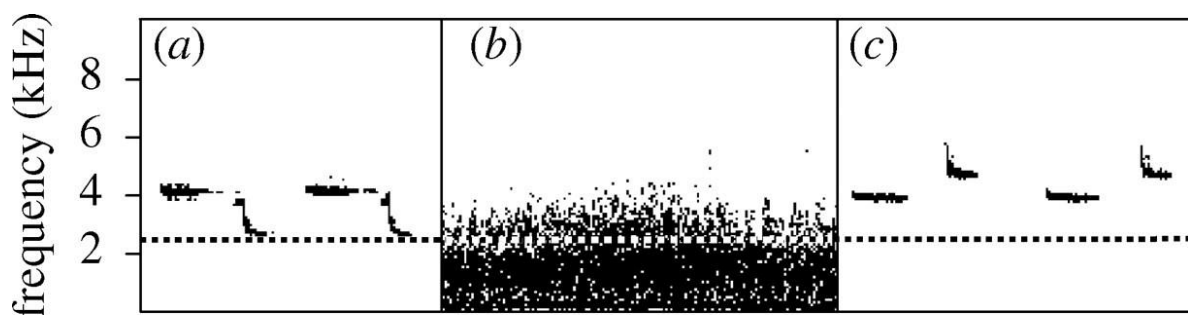

2. ábra A vidéki (a) és a városi (c) széncinegék énekének szonogramjai egy város (b) háttérzajához képest (Mockford és Marshall, 2009).

Forrás: <https://ecologicablog.wordpress.com/2015/02/19/urbanisation-is-changing-the-way-birds-sing/>

Mockford, E., & Marshall, R. (2009). Effects of urban noise on song and response behaviour in great tits. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 276 (1669), 2979-2985
DOI: [10.1098/rspb.2009.0586](https://doi.org/10.1098/rspb.2009.0586)

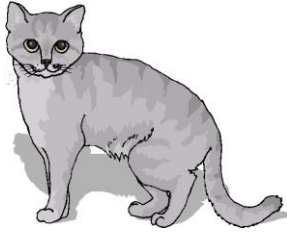

A Cambridge-ben készített felvételek szonogramjai. a) Széncinege vidéki területen. b) A városi helyszínen zajló háttérzaj csúcsforgalom alatt pontosan ugyanott, ahonnan c) pontot rögzítettek. c) Széncinege dal a városi helyszínen, csendes napszakban. A szaggatott vonal a vidéki dal minimális gyakoriságát jelenti. A 2 kHz alatti háttérzajt az egyértelműség érdekében eltávolították a szonogramokról.

Jól látható, hogy a városi dal nagyobb frekvenciával rendelkezik, mint a vidéki dal, és meghaladja a városi zaj frekvenciáját.

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

Minta szerepkártyák a 3. változathoz

	<p>Te macska vagy. Családdal élsz a zöldövezetben lévő házban, azonban a házadtól nem messze van egy főút. A család aggódik, hogy túl sokat engednek ki a kertbe a nagy forgalom miatt bekövetkező esetleges balesetek miatt.</p>
	<p>Feketerigó vagy a központi buszpályaudvar közelében lévő parkban. Fiatal vagy, és szeretnél családot alapítani idén tavasszal.</p>
	<p>Tücsök vagy, a kert külvárosában élsz. Szeretnéd jelezni otthonodat a többieknek, valamint szeretnél magadnak is társat találni.</p>
	<p>Kutya vagy, aki egy idős hölggyel él a belvárosban. A hölgy rendszeresen kivisz téged sétálni, a kutya szépségszalomba, a háziállathoz, és néha még egy étterembe is.</p>
	<p>Hím béka vagy, aki a tó közelében él, egy szép parkban a belváros mellett. Arra vágysz, hogy minél több hölgyet vonzhass tavasszal gyönyörű hangoddal.</p>
	<p>Bárány vagy, aki a város mellett él. Ebben a gazdaságban nőttél fel, és van ötleted a hely javítására.</p>

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

**URBAN SCIENCE.
ENGAGING SCIENCE,
CREATING SUSTAINABLE CITIES**
TANULÁSI:TANÍTÁSI MODULOK

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

	<p>Kisbaba vagy, aki a belváros egyik lakásában él. Te aztán tényleg fiatal vagy, mégis megoszthatnál néhány fejlesztési ötletet.</p>
	<p>Dolgozó anya vagy. A belvárosban dolgozol, de a zöldövezeti területen élsz. Van néhány zajjal kapcsolatos téma, amely zavar.</p>
	<p>Hajléktalan vagy, és napjaid nagy részét a vasútállomásnál vagy egy bevásárlóközpont közelében töltöd. Gyakran nincs más választásod, mint az utcán aludni. Oszd meg néhány észrevételedet a városi zajokkal kapcsolatban.</p>
	<p>Ebben a városban élsz, de kevés időt töltesz otthon, mivel munkád miatt sokat utazol. Nem szereted, ha az emberek kritizálják a repülőtereket: szükséged van a repülőtérre, és örülsz, hogy otthonodból gyorsan elérheted.</p>
	<p>Ön idős nő, hallókészüléket visel. Házi kedvencével él, és gyakran hívja meg barátait vagy családját a kertjébe, hogy élvezze a friss levegőt és a gyönyörű virágok látványát.</p>
	<p>Középkorú ember vagy, aki a városhoz közeli faluból ingázik. Ezt hosszú évek óta csinálod, így meg tudod mondani, mely zajok jellemzőek erre a városra, amelyeket vidéken nem hallanál - és fordítva.</p>

NYILATKOZAT: Ezt a tanulási modult a tanárok számára fejlesztették ki. Szabadon felhasználható oktatási célokra, és szerkeszthető is, de megosztás és közzététel esetén, ideértve a képzéseket és tanári reflexiókat is, hivatkozni kell az Urban Science projektre.

In partnership with
UN Environment

**URBAN SCIENCE:
VONZÓ TERMÉSZETTUDOMÁNY,
FENNTARTHATÓ VÁROSOK
TANULÁSI-TANÍTÁSI MODULOK**

Pontozótábla:

Tevékenység	Egyéni pont	Csapatpont	Egyéni pluszpont	Csapat pluszpont
Zajfelvételek	1 rögzített zajonként	1 rögzített 5 darab zajonként		
Zajtérkép	A kiscsoportban mindenkinek azonos pont, vagy az összesített pontokat elosztják a csoport tagjai az eredményekhez való hozzájárulásuk alapján oly módon, hogy az egyes pontok összege megegyezzen a csapat pontjaival.	Világos munka: 1 A zajforrások pontos feltüntetése a térképen: 4 Bemutatás:3 Rflexió mások munkájára: 2 (Összesen: 10)	A csapatmunka bemutatása: 5	Ha mindannyian készen vannak időre: a pontok duplája Ha 10% eltéréssel vannak készen időre: egyszeres pontok Egyéb esetekben: nincs pont
Kérdésfeltevés a bemutatók nyomán	1 a bemutatók nyomán rögzített témábavágó, értelmes kérdésenként	Mások tisztelete: 5		
Kérdések csoportosítása	A kiscsoportban mindenkinek azonos pont, vagy az összesített pontokat elosztják a csoport tagjai az eredményekhez való hozzájárulásuk alapján oly módon, hogy az egyes pontok összege megegyezzen a csapat pontjaival.	Részvétel a megbeszélésben: 2 Világos csoportok: 1 Megfelelő csoportosítás: 2 (Összesen: 5)	A csapatmunka bemutatása: 5	Ha mindannyian készen vannak időre: a pontok duplája Ha 10% eltéréssel vannak készen időre: egyszeres pontok Egyéb esetekben: nincs pont

23

**URBAN SCIENCE:
VONZÓ TERMÉSZETTUDOMÁNY,
FENNTARTHATÓ VÁROSOK
TANULÁSI-TANÍTÁSI MODULOK**

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

Tevékenység	Egyéni pont	Csapatpont	Egyéni pluszpont	Csapat pluszpont
Szakértői mozaik – olvasási feladat	Ha mindannyian készen vannak időre: 5 Ha 10% eltéréssel vannak készen időre: 3 Egyéb esetekben: nincs pont	Az egyéni pontok összege.	Jegyzetelés: 5	Ha az egyéni pontok összege meghaladja az elérhető összes pont 80%-át: a pontok duplája
A madarak éneke és a városi zaj közötti összefüggésekre adott válaszok	A kiscsoportban mindenkinek azonos pont, vagy az összesített pontokat elosztják a csoport tagjai az eredményekhez való hozzájárulásuk alapján oly módon, hogy az egyes pontok összege megegyezzen a csapat pontjaival.	Tudományos bizonyítékok alkalmazása: 1 Adatok használata: 1 Grafikon leolvasása: 3 Jelenség vagy természettudományos törvény alkalmazása: 1 Jelenség magyarázata törvénnyel: 1 Ok-okozatiság: 1 Világos magyarázat: 1 Tisztelettel munka: 1 (Összesen: 10)	A csapatmunka bemutatása: 5	Ha mindannyian készen vannak időre: a pontok duplája Ha >75% készen vannak időre: egyszeres pont Egyéb esetekben: nincs pont
Városi zajvédelem tervezése	A kiscsoportban mindenkinek azonos pont, vagy az összesített pontokat elosztják a csoport tagjai az eredményekhez való hozzájárulásuk	Tudományos bizonyítékok alkalmazása: 2 Törvény alkalmazása: 2	A csapatmunka bemutatása: 5	Ha mindannyian készen vannak időre: duplázás Ha 10% eltéréssel

24

In partnership with
UN Environment

**URBAN SCIENCE:
VONZÓ TERMÉSZETTUDOMÁNY,
FENNTARTHATÓ VÁROSOK
TANULÁSI-TANÍTÁSI MODULOK**

Tevékenység	Egyéni pont	Csapatpont	Egyéni pluszpont	Csapat pluszpont
	alapján oly módon, hogy az egyes pontok összege megegyezzen a csapat pontjaival.	Ok-okozatiság: 2 Olvashatóság, áttekinthetőség: 1 Magyarázat: 2 Kezdeményezés:1 Tiszteletteljes kommunikáció:1 A lakók felé mutatott empátia: 2 Bemutató: 2 (Összesen: 15)		vannak készen időre: egyszeres pontok Egyéb esetekben: nincs pont
Kreatív zaj-projekt	A kiscsoportban mindenkinek azonos pont, vagy az összesített pontokat elosztják a csoport tagjai az eredményekhez való hozzájárulásuk alapján oly módon, hogy az egyes pontok összege megegyezzen a csapat pontjaival.	1-től 10-ig, a csapattagok szavazatainak átlaga alapján.		Ha mindannyian készen vannak időre: duplázás Ha 10%-nál többen vannak készen időre: egyszeres pontok Egyéb esetekben: nincs pont

25

